

Mál nr. 51/1999

M

og

Vátryggingafélagið X v/ábyrgðartryggingar álfélags.

Vinnuslys í álveri þann 12.03. 1997,
ágreiningur um skaðabótaábyrgð.

Gögn.

1. Málskot móttakið 02.03. 1999.
2. Skýrslur lögreglu ásamt afriti ljósmynda.
3. Ódagsett umsögn Vinnueftirlits ríkisins ásamt afriti ljósmynda.
4. Læknisvottorð dags. 06.11. 1997.
5. Örorkumat dags. 02.12. 1998.
6. Bréf lögmanns slasaða til álfélagsins dags. 21.12. 1998.
7. Bréf vátryggingafélagsins til lögmanns slasaða dags. 14.01. 1999.
8. Bréf vátryggingafélagsins til álfélagsins dags. 13.01. 1999.
9. Bréf álfélagsins til vátryggingafélagsins dags. 04.02. 1999.
10. Niðurstaða Tjónanefndar vátryggingarfélaganna nr. 229/1999.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirliggjandi gögnum lenti M, starfsmaður álfélagsins, í vinnuslysi á trésmíðaverkstæði álversins. Hann var að vinna við að saga fals í enda á spýtu og var spýtan upp á rönd. Þegar M hóf að saga spýtuna hrökk hún til þannig að vinstri hönd hans lenti á sagarblaðinu með þeirri afleiðingu að fjóra fingur tók af.

Álitaefnið er m.a. hvort vinnuveitandi M sé skaðabótaskyldur vegna þess tjóns sem M varð fyrir.

Málskotsaðilinn (M) og lögmaður hans halda því fram m.a. að álverið beri skaðabótaábyrgð á vinnubrögðum starfsmanna sinna samkvæmt sakarreglu og ólögfestri húsbóndareglu íslensk skaðabótaréttar. Þá sé og vísað til strangra reglna skaðabótaréttarins. Telja verði að vinnuáðstæður M hafi verið óforsvaranlegar og hættulegar og eftirlit og tilsögn hafi verið ófullnægjandi og röng. Yfirmenn álversins hafi gerst sekir um gáleysi. Fram kemur m.a. að öryggishlíf hafi ekki verið á söginni þegar sagaður sé fals í spýtur með þeim hætti sem M gerði. Ástæða þess að öryggishlíf var ekki á söginni mun vera sú að ekki sé hægt að saga fals með hjólsöginni þegar hlífin er á henni. Yfirmönnum M hafi verið um það kunnugt. Engu að síður hafi M verið uppálagt að vinna verkið á þennan hátt, sem hafi haft verulegu hættu í för með sér fyrir hann. Álverið beri því skaðabóta-ábyrgð á tjóni M, sem sé afleiðing þessa verklags. Yfirmönnum álversins hafi borið að sjá til þess að vinnuáðstæður og vinnutilhögun væru forsvaranlegar og þannig háttáð að ekki stafaði hætta af þeim fyrir aðra starfsmenn. Þá hafi yfirmönnum borið að sjá til þess að aðeins væru notaðar vélar og tæki sem ætluð eru til þeirrar vinnu sem unnin var með þeim. Sögin sem M vann með hafi ekki verið sérstaklega ætluð til að saga fals sbr. ódagsetta skýrslu Vinnueftirlits ríkisins. Þá er og bent á að afar þröngt hafi verið um M á trésmíðaverkstæðinu. Vitnað er til umfjöllunar lögreglu þess efnis að ljósmynd sýni “vettvang og sjá má að þarna er þessu smíðaverkstæði troðið í smá afmarkað bil á vélaverkstæði”. Fram kemur og að þrátt fyrir starfsreynslu M sem húsasmiður hafi hann ekki verið í aðstöðu til að hafa áhrif á verktilhögun eða val á vinnutækjum að þessu leyti. Þá er þess og getið að Hæstiréttur hafi staðfest í dómum sínum að það verði ekki metið starfsmönnum til sakar að hafa unnið við óforsvaranlegar aðstæður á vinnustað. Þá kemur fram að það væri óeðlilegt að gera þá kröfu til M að hann hætta hreinlega vinnu vegna þess að vinnuveitandinn útvegaði ekki nauðsynleg tæki til vinnunnar. Til hliðsjónar máli sínu er vísað

til tiltekinna dóma Hæstaréttar þ.e. Hrd. 1974: bls. 905, Hrd. 1975: 494, Hrd. 1977: 1244, Hrd. 1990: 128, Hrd. 1991: 707, Hrd. 1993: 961 og Hrd. 1994: 2071.

Í ódagsettri umsögn Vinnueftirlits ríkisins kemur m.a. fram að eftirlitið hafi leitað álits sérfróðra manna í trésmiðagreinum um hvort hér hafi rétt verið staðið að verki. Fram hafi komið “að verk það sem hér er lýst sé algengt að framkvæma í hjólsög þegar aðrar og þá sérhæfðar vélar eru ekki tiltækar, sem var í þessu tilfelli.” Eftirlitið telur að orsök slyssins verði helst rakin til þess að sagarblaðið virðist hafa slegið tréð úr vinstri hendi slasaða og að ekki hafi verið til staðar sérhæfð vél, sem hæft hefði umræddu verki betur.

Vátryggingafélagið hafnar bótaskyldu. Efnislega lætur það þess getið að i) sök vinnuveitanda sé hafnað. Ekki sé unnt að finna að aðbúnaði hins slasaða. Öryggishlífin hafi verið tekin af vegna hins tiltekna verks. Það vísar til skýrslu Vinnueftirlits ríkisins varðandi aðfinnslur við notkun á hjólsög til verksins, þar sem “velt er upp sjónarmiðum um forsvaranlegt verklag.” Algengt sé að hjólsög sé notuð með þessum hætti. ii) Að ekki sé unnt að áfella yfirmenn hins slasaða fyrir að treysta manni með 33 ára starfsreynslu að leysa verkið af hendi á öruggan hátt. iii) Hinum slasaða hafi mátt sjá fyrir hvaða hættur fylgdu verkinu. Hann hafi áratuga reynslu af vinnu, útskrifaðist sem meistari í trésmiði árið 1971 og hafi áratuga reynslu af vinnu við trésmiðavélar. Hann sé þaulkunnugur vélinni og að hann hafi tekið öryggishlífina af henni. Það hafi staðið honum næst að meta hættuna sem fylgdi verkinu. Hann hafi ekki sýnt næga aðgæslu og verði að þeim sökum að bera tjón sitt sjálfur.

Álit.

Fyrirliggjandi gögn gefa til kynna að tjónsatburð máls þessa megi rekja til ófullnægjandi vinnuáðstöðu, sem augljós slysaþætta stafaði af og jafnframt til eigin sakar M.

M er trésmiður að mennt með áratuga starfsreynslu. Honum mátti vera ljóst hve hættulegt það var að vinna við að saga fals í spýtu við þessar aðstæður þ.e. með því að notast við hjólsög án öryggishlífar. Ósannað er að kvartað hafi verið undan aðstæðum eða því verklagi sem starfsmönnum var gert að vinna við.

Nefndin telur að þrátt fyrir eigin sök slasaða verði að líta til þess að honum hafi ekki verið boðið upp á aðra verktilhögun. Staðfest hefur verið að unnt er að fá sérhæfðari vinnuvélar til að vinna verk sem þetta og að hinum slasaða hafi ekki verið útveguð öruggari vinnuáðstæða er raun ber vitni. Nefndin telur að rekja megi slysið til ófullnægjandi vinnuáðstöðu og þeirrar augljósu slysaþattu sem fyrir hendi var. Breytir ekki framanrituðu þó fagmanni hafi verið gert að vinna það verk sem hér um ræðir.

Þegar tekið er mið af framanrituðu, fyrirliggjandi gögnum og framkvæmd dómstóla telur nefndin að vinnuveitandi M beri bótaábyrgð sem nemur helmingi af tjóni M og að skerða beri réttarstöðu M sem nemur helmingi vegna eigin sakar.

Niðurstaða.

Bótaábyrgð er fyrir hendi sem nemur helmingi af tjóni M, en M ber helming tjóns síns vegna eigin sakar.

Reykjavík 6. apríl 1999

Rúnar Guðmundsson hdl.

Valgeir Pálsson hrl.

Jón Magnússon hrl.